Poštnina plačana v gotovini

SMRT FAŠIZMU — SVOBODO NARODU!

Cena Din 2

Polet

IZDAJA ZVEZA FIZKULTURNIH DRUŠTEV V SLOVENIJI

Izhaja vsak četrtek

UREDNIŠTVO IN UPRAVA TOMANOVA ULICA 1. TELEFON 44-73

Oglasi po ceniku — Mesečna naročnina Din 6·—

Rokopisi se ne vračajo

TEDNIK ZA TELESNO VZGOJO

Leto 1 | 16. avgusta 1945 | Št. 1

IV 73377

V razmah

Z združitvijo vseh pozitivnih narodnih sil v Osvobodilni fronti, so bile na mah spodrezane vse kali, ki so jih sejali veliki in mali hlapci reakcije, da bi se obdržali na površju. Vdinjali so se okupatorjem in da bi oteli svojo majavo barko, so bili pripravljeni žrtvovati tudi poslednjega slovenskega človeka. Izročili bi vse, kar je ljudstvo mukoma zbralo in je imenovalo svoje; vpregali so v tujski jarem celo otroke in starce. Tako zvestih priganjačev kakor na slovenski zemlji, ni našel fašizem nikjer na svetu. Množični odpor, na katerega so naleteli fašistični okupatorji kakor na kameniti zid, pa je sproti uničeval zločinske načrte. Narod je rasel in je dorasel. Slovenski človek je našel samega sebe; vse to, kar je doslej dremalo v njem in se ni moglo razmahniti, je bruhnilo v jedkem plamenu, pesti so se stisnile in z ramo ob rami s prvimi borci, je potlačeno ljudstvo stopilo v osvobodilno borbo.

Dim s pogorišč je izbrisal temačno preteklost. Sij požara je bil kakor zarja ob rojstvu novega časa, ki se je začel, ko je počila prva partizanska puška in je prehajal v zgodovino s stranmi, ki so jih s krvjo popisale slovenske brigade s svojimi boji po vsej naši zemlji; vsa dolga leta, dokler niso prav te, s slavo ovenčane brigade, osvobodile tudi naše svete mejnike Trst, Gorico in Celovec in je pod njihovimi koraki zagrmel tlak v beli prestolici, kjer se je radost tlačenega ljudstva strnila v en sam neizmeren krik: Tito, Tito, Tito...

S svojim vstopom v Osvobodilno fronto smo se odrekli preteklosti, odrekli smo se vsem oblikam, ki so bile ustvarjene, da so utesnjevale ljudstvo in mu preprečevale, da bi moglo razmahniti svoje moči. Narodna oblast je pometla s takimi izumi; pot je bila samo ena: strnitev sil na vseh področjih kulturnega in političnega udejstvovanja.

Sokol in Slovensko planinsko društvo, dve množični organizaciji, ki sta dolgo dobo osemdeset in petdeset let, nikdar omadeževani služili svojemu narodu, sta se na svojih zborih soglasno izrekli za včlenitev v novo telesno vzgojno organizacijo, utelešeno v Fizkulturnem odboru Slovenije, ki je zbral v svojem okrilju tudi vse poštene in dobromiselne športne delavce iz preteklega časa, med njimi ne malo mož, ki so prisostvovali rojstvu slovenskega športa po prvi svetovni vojni in ga spremljali vso dolgo dobo — četrt stoletja — čez vse težave k prvim uspehom, k triumfom, ki so jih želi naši fantje v mednarodnih arenah.

Nova telesno vzgojna organizacija je strnila nekdanje športnike in telovadce, ki so se doslej udejstvovali ločeno in je prešla od vzgajanja posameznikov, ki vzgajanju množice k dvigu najširših ljudskih plasti, iz katerih bodo vzrastli najboljši borci sami od sebe, toda ob njih bo množica novih telovadcev, če jih že ne imenujemo športnike, prav tako dosegla doslej nesluteno višino in kar je prvo in najvažnejše: novi način telesne vzgoje bo ustvarjal zdravega novega človeka in ne izhirancev, ki so bili nekdaj usmerjeni zgolj in samo k vrhunskim uspehom, pa so morali potem sodoživljati svoje postopno padanje in nazadnje z žalostjo ugotoviti, da jim je vse poganjanje za vrhunskimi uspehi le škodovalo. Zavedati se moramo, da je bila vzgoja tekmovalcev v vseh panogah telesne vzgoje skrajno pomanjkljiva. Enostransko usmerjanje k uspehu je sicer tu pa tam dvignilo posameznika, večina pa je ostala, čeprav so bile dane možnosti za njeno rast, globoko pod povprečjem, kar je privedlo do tega, da so nekatere panoge gojili le redki posamezniki. Nova telesna vzgoja stremi za postopnim dvigom vsakogar, predvsem pa hoče na pravo pot usmeriti mladino in z njo dvigniti raven naše telesne vzgoje na ono višino, ki nam je bila doslej le tiha neizpolnjiva želja.

Vzporedno s telesno vzgojo bo splošna državljanska vzgoja ustvarjati novega človeka, vrednega dediča tega, za kar so se borili naši najboljši, ki so žrtvovali svoja življenja v osvobodilni borbi. Skupaj z drugimi bratskimi narodi, bodo narodi Jugoslavije začeli nove strani v zgodovini. Zatirane moči bodo privrele na dan, iz naroda bojevnikov bodo nastajali borci za lepšo bodočnost človeštva v plemeniti tovariški borbi za napredek v korist vsega človeštva.

Naloge, ki se kažejo, niso lahke. Stvar, ki je namenjena za dolgo dobo, ne more zrasti čez noč in biti dovršena. Zaradi tega je treba strniti vse sile, da izgradimo novo telesno vzgojno organizacijo in jo razširimo tudi v najoddaljenejše kraje.

TELESNA VZGOJA

Če hočemo dojeti vsebino prave svobode, moramo biti politično vzgojeni in prekaljeni, ter deležni širokega, vsebinsko polnega prosvetnega dela

Hočemo zdrav, sposoben rod, ki bo razumel pravo vsebino svobode, ki bo znal ceniti in uživati svobodo, ki bo znal za to osebno in kolektivno svobodo delati in žrtvovati.

Ker hočemo tak rod, hočemo predvsem vzgojenega človeka. Zato nova oblast, zrastla iz narodno osvobodilne borbe, polaga posebno pažnjo na vzgojo človeka, na vzgojo mladine in odpira vrsto šol, ki naj nadoknadijo vse to, kar nam ni dala, lahko celo rečemo, kar nam je vzela navidezna svoboda pred sedanjo vojno. Toda, ko odpiramo šole, poudarjamo, da naša vzgoja ne bi bila popolna, če ne bi bila resnično vsestranska. Zato zahtevamo tesno povezanost med politično, prosvetno in telesno vzgojo.

Če hočemo pravilno dojeti vsebino prave svobode, moramo biti politično vzgojeni in prekaljeni. Če hočemo to svobodo ceniti in uživati, moramo biti deležni širokega, vsebinsko polnega prosvetnega dela. In če hočemo za svobodo delati in žrtvovati, moramo biti telesno in moralno čvrsti, odločni, spretni, iniciativni ter telesno zmogljivi. Poslednje, to je obramba svobode, bo najtežje, kajti ustvariti mora mo resnično novega človeka, ki bo kos vsem nalogam surovega življenja. Prav zaradi tega ima telesna vzgoja ogromen pomen v življenju naroda. Imela je tak pomen v preteklosti, ko so prvi narodi dvigali orožja drug proti drugemu, imela ga je, ko so se narodi reševali iz grozeče pogube pomehkuženja in obče oslabelosti, pokazala ga je pa še prav posebno v sedanji dobi, ko so morali narodi prenašati ogromne fizične napore. V tem pogledu nam je Sovjetska zveza najlepši primer kakšnega človeka-junaka lahko ustvari vsestranska vzgoja in še posebej telesna.

Nauk, ki nam ga je dala Sovjetska zveza in ki ga imamo prav skromnega iz svoje lastne preteklosti, nas mora vzpodbujati k odločnemu in intenzivnemu delu na polju telesne vzgoje.

Naše delo mora biti masovno. To se pravi, da morajo biti prav vsi pripadniki našega naroda vključeni v telesno vzgojno delo. Saj govorimo, da hočemo svobodo vsi uživati, da smo vsi pripravljeni svobodo braniti, zato se moramo tudi vsi za to nalogo usposobiti.

In kdo je za to delo danes najbolj poklican? Vsekakor mladina. Mladina je bila že doslej iniciativna, sama si odpira pot v življenje, morala bo tudi sama najti pot v telovadnice, na telovadišča, igrišča itd. Vse to ji bo lahko, vse to bo z veseljem storila, če se bo jasno zavedla ogromnega vpliva telovadbe na telo.

Kakor v vsem delu, ki ga danes vršimo, mora tudi na polju telesne vzgoje zavladati tekmovalni duh. Toda ne tak duh, kot je vladal v bližnji preteklosti, ko so bili vrhunski rezultati ali rekordi privilegij poedincev, so bili dobro plačani in so v kratkem času vodili k fizičnemu zlomu poedincev. Nov duh mora dvigniti vse talente, katerih je še ogromno v našem narodu, mora voditi ne desetine, ampak tisoče zdravih fantov in deklet k vrhunskih storitvam. Ker bodo rekordi nove dobe plod sistematičnega, vsestranskega in zdravstveno pravilnega dela, bodo tulji že utrjeni. V novo življenje vstopamo z navlako preteklosti, s predsodki, tudi z nezaupanjem, dvomi in z ljubosumnim čuvanjem svojih tradicij. Vsega tega se moramo otresti. Čisti moramo pristopiti k delu. Preteklost nam mora biti samo vzpodbuda k delu, učiteljica v iskanju prave poti in svarilo pred nepopravljivimi napakami. Toda nič več! Če bi kakor koli drugače razumeli vlogo preteklosti v naši novi ordi prispevali k graditvi splošnega narodnega zdravja, postali bodo torej sestavni del telesne vzgoje, ne pa kakor so bili po večini v preteklosti — zločin nad telesnim zdravjem poedinca.

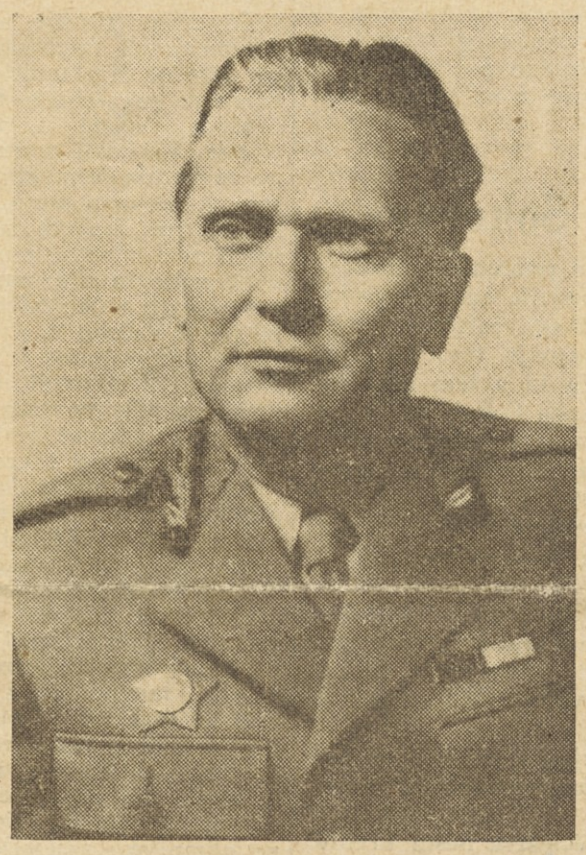

Zdrava telesna vzgoja, združena s plemenitim tekmovanjem v najširših množicah za dosego vrhunskih rezultatov, to mora biti oblika našega dela, ki naj tudi telesno vzgojo napravi ljudsko, narodno in po vsebini napredno.

Isto kakor za mladino velja za naše delavstvo, za kmeta in za delovno inteligenco Vsem mora postati telesna vzgoja sredstvo za izboljšanje splošnih pogojev fizičnega življenja, sredstvo za sprostitev po napornem poklicnem delu in plemenita zabava, ki združuje koristno s prijetnim.

Nova telesno vzgojna organizacija je stopila v življenje. Težji je vstop v življenje, kot samo delo potem, ko bodo temeganizaciji, bi tega, da nam bo vedno jasna pot, po kateri naj se ravna telesna vzgoja, je nujno potrebno, da imamo skupno glasilo, ki bo vsem posredovalo načelne smernice našega dela, naše nove poti.

Telesna vzgoja postaja mogočna sila. Storimo vse, da jo usmerimo v skupno korist. Stremimo k čim večji moči, k izurjenosti in odpornosti, da nam ne bo pretežka nobena naloga, ki jo bo postavilo življenje pred nas. Prav danes moramo poprijeti še s posebnim veseljem za delo, ker nimamo sredstev, ker nas hočejo ovirati sovražniki vsakega ljudstvu koristnega dela in ker še nismo izpolnili obljube, ki jo je sprejel ves narod, da hočemo vsi skupno in svobodni uživati sadove svoje borbe.

Zato vsi v telovadnice! Zato vsi na plemenito tekmo v širjenju in utrjevanju telesno vzgojne organizacije!

Zoran Polič

REFERAT TOV. JOŽETA RUSA

na zborovanju Sokolstva

Tov. Jože Rus, podpredsednik AVNOJ-a, je v »Poročilu o vlogi in sodelovanju slovenskega Sokolstva v narodno osvobodilnem gibanju in v narodno osvobodilni borbi« pokazal ideologijo bivšega Sokola kot vsenarodno telesne vzgojne organizacije na osnovi velike ideje resnične demokracije, borbe proti fašizaciji Sokola, borbe za demokratično Jugoslavijo, ideje slovanstva z naslonitvijo na mogočno Sovjetsko zvezo itd. Orisal je vso utesnjenost in zapreke, s katerimi so reakcionarji vsa leta zavirali sokolstvu njegov poln razmah, ter je s tem v zvezi razkrival reakcionarne katoliške politične sile kot tudi reakcionarje na skrajni desnici. (JNS).

Ob fašističnem navalu na narode Jugoslavije je bilo slovensko Sokolstvo enotno z izjemo peščice posameznikov, ki niso imeli niti skupinskega značaja in so pomenili samo krog ljudi inž. Bevca in dr. Pestotnika iz vrhov politično nepomembne JNS. V dobi od 1938 do 1941, ko je bilo odgovornemu vodstvu onemogočeno društveno delo, so se člani vodstva vendarle nepretrgoma sestajali, tako da izvajanje odgovornih ukrepov nikdar ni bilo prekinjeno. Tov. Jože Rus je nadaljeval svoj govor, da je

Sokolstvo našlo v Komunistični partiji izpolnjevalko svojih idealov

Stik s Komunistično partijo Slovenije je to vodstvo Sokola navezalo dne 13. januarja 1941 s predstavniki kulturnih delavcev in krščanskih socialistov z vstopom odgovornega vodstva v Društvo prijateljev Sovjetske zveze. V pogledu političnih in občih narodnih smernic,, je vladalo med nami skupinsko in osebno popolno soglasje. Soglasno je bilo stališče v pogledu slovenskega nacionalnega vprašanja, po narodnostnih načelih Sovjetske zveze, ki je prvič v zgodovini človeštva ne samo izpovedala, temveč z vso doslednostjo, tako v političnem kakor v državnem življenju, izvedla načelo popolne narodne suverenosti in ga zaščitila z vso državno močjo. Sovjetska zveza je že leta 1936. na ustavni način uveljavila načelo samoodločbe narodov in na tem načelu zgradila edinstven demokratičen državni ustroj, ki v najvišji meri ne samo dopušča, temveč tudi ščiti narodno svobodo in samostojnost. Taka zadovoljitev narodnih teženj je morala slehernega nacionalista pridobiti za navdušenega prijatelja Sovjetske zveze in Komunistične partije, ustvariteljice Sovjetske zveze. Narodnostna načela Sovjetske zveze so postala zato tudi najjačja vez naših skupin, kasneje osnovnih skupin Osvobodilne fronte. To dejstvo nalaga slovenskemu Sokolstvu in tudi vsenarodni telesno vzgojni organizaciji, najiskrenejši odnos tako do Sovjetske zveze kakor do Komunistične partije. Zagotovitev narodne suverenosti v obsegu nacionalnih načel Sovjetske zveze pomeni popolno izpolnitev življenjskih ciljev slovenskega naroda — za slovensko Sokolstvo pa posvetitev vsega njegovega 80 letnega prizadevanja. Slovenskemu Sokolstvu je postala zveza s Komunistično partijo tudi najodgovornejša naloga za dejansko izpolnitev slovenskih narodnih teženj. Sodelovanje s Komunistično partijo je pomenilo za slovensko Sokolstvo najjačjo okrepitev njegove lastne moči.

Za slovenski narod je največja sreča, da je v usodni uri prevzela vodilno vlogo KP

V nacionalnih načelih je utemeljeno tudi nedosegljivo prvenstvo Komunistične partije, ki črpa jamstvo za izvedbo teh načel iz neusahljivih virov moči Sovjetske zveze. Zato ni pretirano, če trdim, da je za slovenski narod največja sreča, da je v najusodnejšem času njegovega obstanka že imel Komunistično partijo, ki je bila sposobna prevzeti vodilno politično vlogo.

Po zlomu Jugoslavije je KPS predlagala ustanovitev Osvobodilne fronte. Na sestankih predstavnikov KPS, slovenskega Sokolstva, krščanskih socialistov in kulturnih delavcev dne 27. aprila 1941 je bila ustanovljena OF brez tehtanja in ugibanja o uspešnosti borbe proti okupatorju. Zavedali smo se odgovornosti za nepreračunljive žrtve in napore, toda niti trenutek nismo pomišljali. Vsi smo bili pripravljeni. Vsaka od ustanovnih skupin je v dolgoletnem lastnem razvoju črpala svoje sile neposredno iz naroda, vsled česar je imela vsaka od osnovnih skupin pravi in

pri tem narodni izraz. Nikdar ni bil slovenski narod v našem pokolenju tako močan in poln svete odločnosti. Narodova volja, izražena toliko desetletij, gojena iz roda v rod, vedno nanovo se porajajoča in naraščajoča, ni dopuščala nobenega ugibanja, postala je najvišji ukaz časti in vesti, posvetitev in smisel življenja.

KPS je bila edina politična organizacija, ki ni bila obremenjena s političnо odgovornostjo za stanje in razpad stare Jugoslavije.

Komunistična partija je postavila v vodstvo ljudi, preizkušene v borbi in disciplini, zveste velikim načelom ljudskosti in človekoljubja, ki so z neizpremenljivo predanostjo in z neizčrpno odpornostjo razumeli ohraniti med narodi Jugoslavije vezi, ki jih je strast fašističnega sovraštva hotela raztrgati z najstrahotnejšimi razdori.

Samo iz Komunistične partije se je mogel dvigniti vodnik, ki je s svojimi odlikami utesnil v najusodnejšem času lik pravega ljudskega vojskovodje in voditelja vseh narodov Jugoslavije, za uresničenje njihovih enotnih teženj in stremljenj. Brez teh neobhodnih značilnosti vodstva narodi Jugoslavije ne bi mogli niti vsak zase in niti kot enota razviti iz sebe tistih sil, ki so potrebne za obrambo, osvoboditev, za ohranitev suverenosti narodov Jugoslavije v močni lastni državi pred sovražnostjo reakcionarnih sil.

KP je imela edina pogoje za ustvaritev nove skupnosti narodov Jugoslovije

Komunistična partija je imela edina pogoje ustvariti v razkosani, politično popolnoma opustošeni, izdani in ponižani zemlji novo skupnost narodov Jugoslavije, bratstvo in edinost teh narodov. Samo njena politična organizacija je mogla v vseh narodih Jugoslavije istočasno buditi odpor proti strahotam fašističnega nasilja, voditi jih pod praporom narodne svobode in bratstva enotno v boj proti silni premoči fašističnih armad.

Novo politično, novo državno življenje, ki temelji na moralnih izkustvih osvobodilnega boja, daje vzgoji novih pobud in novih nalog. Nova načela političnega organizma, demokratično načelo državnega organizma, ustvarjajo najugodnejše pogoje svobode in plodovite vzgoje. Skladnost političnega in državnega življenja z načeli vzgoje, ustvarja idealne možnosti vzgojnega napredka. Ta skladnost pomeni svobodo uveljavljanja prirodnosti, stvarnosti, znanstvene resnice, izvirnik naravnih osnov pravilne vzgojnosti. Slovensko Sokolstvo, ki je do svojega nastanka dosledno stremelo po tej rešilni svobodi, pozdravlja in sprejema novo, z ogromnimi žrtvami priborjeno politično in državno stanje z največjim zadoščenjem.«

Resolucija z zborovanja Sokolstva

Zbor delegatov slovenskega Sokolstva s ponosnim zadoščenjem ugotavlja, da pomenijo pridobitve zmagovite narodno osvobodilne borbe pod vodstvom velikega ljudskega vojskovodje in voditelja narodov Jugoslavije maršala Jugoslavije tov. Tita, izpolnitev najvišjih teženj slovenskega naroda in s tem popolno zagotovitev vzgojnega prizadevanja slovenskega Sokolstva.

Zbor delegatov slovenskega Sokolstva se s posebnim zadovoljstvom pridružuje pobudi Zveze mladine Slovenije in Strokovne zveze delavcev in nameščencev za enotno telesno vzgojo slovenskega naroda in vidi v tem pot k uresničenju tiste ljudske širine in vzgojne višine, ki jo more doseči le resnična vsenarodna enotna telesna vzgoja.

Zbor delegatov slovenskega Sokolstva poziva vse pripadnike, ki so ohranili zvestobo svojemu narodu, da se vključijo in posvete vse svoje moči novi enotni telesno vzgojni organizaciji, ki bo telesno vzgojno delo nadaljevala na istih vsenarodnih vzgojnih načelih, za iste vsenarodne vzgojne cilje.

Zbor delegatov slovenskega Sokolstva izjavlja, da naj vse naprave slovenskega Sokolstva služijo istim namenom, za katere so bile zgrajene ali pridobljene.

Ohranitev in utrditev s toliko krvi mučeništva naših bratov in sester in vseh junaških sinov in hčera priborjene enotnosti slovenskega naroda zahteva od našega sokolskega pokolenja podvojeno vnemo in disciplino za vzgojni napredek našega naroda kot največje jamstvo za njegov svobodni razvoj.

Živela enotnost slovenskega naroda!

Živela enotnost vseh jugoslovanskih narodov!

OD ŠPORTA K TELESNI VZGOJI

Telesna vzgoja je eden izmed znakov našega novega življenja.

Osvobojenje nam ni prineslo samo državne in narodne svobode, temveč tudi preurejevanje vsega našega življenja, iskanje novih oblik, novih poti, vse v cilju, dati narodu boljše in lepše življenje. Tudi telesna vzgoja je nova pot, po kateri naj hodi naša mladina, da bo v skladu z ostalim narodnim življenjem.

Naši telesno vzgojni sistemi pred to svetovno vojno, so imeli svoje dobre, a tudi slabe strani. Med vsemi najslabša je bilo vdinjanje nekaterih organizacij režimom, ki so bili na krmilu, pri čemer je glavni smoter — telesna vzgoja — postala drugoredna naloga. V športu smo trpeli na pretiranem in zagrizenem klubaštvu, na lovu za prikritim ali odkritim profesionalizmom pa tudi na nešportnem vodstvu mnogih športnih panog, posebno onih, ki so dobivale svoje smernice izven Slovenije. Da smo kljub temu dosegli v mednarodnem svetu uspehe, je dokaz, da imamo dovolj sposobnosti, da imamo talentirane telovadce in športnike, ki niso zaostajali za športniki velikih narodov. Saj smo dosegli s telovadci zlate, srebrne in bronaste olimpijske kolajne, dali smo v vztrajnostnem smuškem teku najboljšega srednjeevropskega tekmovalca, približali smo se v plavanju svetovnemu prvenstvu, dosegli smo v nekaterih disciplinah lahke atletike balkansko prvenstvo, približali smo se skrajni meji v smuških poletih, dosegli smo lepe domače in mednarodne uspehe v kolesarstvu, streljanju in drugih športih. A niso samo uspehi športnikov in telovadcev, ki kažejo na preteklo dobo, prav posebno pomembno je bilo delo Slovencev na zgradbah športnih naprav, telovadnic, igrišč, domov itd.: zgradili smo skoraj 300 domov z igrišči za telovadbo, 40 nogometnih in 12 lahkoatletskih igrišč, 15 športnih kopališč, 2 dirkališči, 23 smuških skakalnic, med njimi največjo na svetu, 17 smuških domov, 5 drsališč, 15 tenis igrišč, a po naših planinah so zgradili planinci kakih 70 domov in koč. Skoraj 900 društev se je bavilo med Slovenci z raznimi panogami telesne vzgoje, s telovadbo, športom in planinstvom.

Vse te organizacije, vse te sile, ki so delovale ločeno, vsaka po svojem potu, so se združile sedaj za skupni cilj. Zbrati v telesno vzgojnih društvih množice, nuditi v vsakem tudi malem društvu priliko za udejstvovanje v vseh panogah telesne vzgoje, vzgojiti novega telovadca, novega športnika, v fizkulturnika—to je naloga tega novega pokreta. Toda ne samo telesna vzgoja—vzgoja značaja, vzgoja v poštenega, odločnega plemenitega moža — to je druga, enako važna naloga fizkulture! V naših vrstah ne sme in ne more biti več prostora za razne klubske in osebne afere, za razne zadostitve osebnih ambicij in za posebna »nagrajanja« vidnejših športnikov. Pot do uspeha je odprta, toda uspeh mora biti notranje zadoščenje posameznika nad izvršenim delom, nad vztrajnostjo in samopremagovanjem in — nič več! Le tako bomo dobili zopet zmagovalce, ki bodo videli zaželeno nagrado za zmago samo v skromni olimpijski lovorjevi vejici.

Naše nove naloge so se pojavile v najtežji dobi našega naroda. Porušene vasi in domovi, porušeni mostovi, prometne zveze, porušene športne naprave, ogromno uničenje narodnega premoženja na vseh poljih, vse to postavlja na narodne sile težke naloge za obnovo. Zato moramo najti način in pota, kako bomo z najskromnejšimi sredstvi, s požrtvovalnim delom in z lastno iznajdljivostjo ustvarili naše telesno vzgojno delo, ne da bi pri tem segali po sredstvih, ki so prvenstveno potrebna obnovi. Obnova telesne vzgoje z organizacijo na osnovi samopomoči in požrtvovalnosti mora biti naša dolžnost!

To novo gibanje se širi sedaj po deželi. Imeli smo telovadna, športna in planinska društva, danes pa prevzemajo fizkulturna društva naloge nove telesne vzgoje. Zavedati se moramo, da ne zadostuje osnovati novo društvo, a prevzeti staro dediščino! Fizkulturna društva morajo ustvariti med mladino novega duha, nove volje in sile, morajo delovati v vseh vejah telesne vzgoje po novih načelih in po novih potih — potem bomo iz tega množičnega dela dosegli resnične in velike uspehe ne samo na zelenem polju temveč prav posebno še v človeku kot takem.

Končal bi z mislijo inž. Stepišnika, izraženo v olimpijski reviji leta 1938.: »Delati za široko zasnovano vzgojo vsega naroda. Vzgajati množice, potem bodo zrastli sami po sebi zreli posamezniki. V organizaciji, ki dela pri temeljih spodaj, pri najmlajši mladini, tam se opaža razcvet, a kjer se tega ne zavedajo in hočejo le dobre posameznike, tam gre navzdol. Najprej nravstveno in strokovno vzgojene vaditelje, potem vzgojene množice in končno olimpijsko zrelost!«

Joso Gorec

Odbor Zveze fizkulturnih društev v Sloveniji

Predsednik **Trček Stanko**; I. podpredsednik **ing. Bloudek Stanko**, II. podpredsednik **Bojc Pavle**, III. podpredsednik **Trobevšek Lado**; I. tajnik **Kogovšek Boris**, II. tajnik **Finžgar Rudi**, III. tajnik **Gašperšič Stane**; minister **Polič Zoran, Lubej Franc, Rus Josip**, polkovnik **Vrhovc Lojze, dr. Murnik Viktor, Režek Boris, Burič Rudolf**, gen. major **Ambrožič Lado**, podpolkovnik **Polak Bojan, dr. Pretnar Jože**, podpolkovnik **Vipotnik Janez**, kapetan **Malič Jože**.

I. Organizacijski odsek:

Načelnik polkovnik **Vrhovc Lojze; Šavnik Tomaž, dr. Perušek Milan, Gorjup Ivan, Gorec Joso, Gašperšič Jelko, Knap Matija, Žagar Iztok, Vazzas Jelica, dr. Nagy Ernest.**

II. Strokovni odsek:

Načelnik **dr. Murnik Viktor**; prof. **Čerček Edi, Figar Ivanka, Gnidovec Ante, Prešern Mitja, Keber Herman, Rudolf Rudolf, Valentinčič Jože, Papež Nuša**, ing. **Sketelj Janko, Vinžgar Stane, Fajn Ciril, Prelovec Rado, Vahtar Zdeno**, ing. **Bloudek Stanko, Kogovšek Boris**, major **Golob Roman, Jež Alojzij**, major **Jančigaj Mirko**, dr. **Nagy Ernest, Weissbacher Oton, Otrin Ivo, Heller Ivan, Piculin Rudolf** kapetan, **Petek Marjan**, major **Derenda Darko**, kapetan **Cestnik Pero, Cvetko Rudolf, Macoratti Lado, Gnidovec Ante.**

III. Propagandni odsek:

Načelnik **Režek Boris; Mevlja Franjo**, major **Derenda Darko, Gregorka Boris, Plevel Franc, Dečman Tone, Orel Tine, Vahtar Zdenko, Kramaršič Božo**, poročnik **Kump Robert.**

IV. Gospodarski odsek:

Načelnik **Burič Rudi; Jesih Jule**, major **Golob Roman, Fajdiga Milan, Pintar Franc, Čuk Ivan, Dežman Edi.**

Štiri mesta so rezervirana za predstavnike IV. Armije.

KRONIKA

Pregled važnejših nastopov nogometašev, lahkoatletov, plavalcev in odbojkašev po osvoboditvi

Veliko navdušenje do dela, ki je po osvoboditvi zajelo vse sloje slovenskega naroda, se je polastilo tudi naše mladine na polju telesne vzgoje. Polna štiri leta je morala mladina stati ob strani in krotiti svoje nagnjenje do tekmovanj, zato je sedaj, ko je po tako dolgem času svobodno zadihala, začutila tem večjo potrebo, da sprosti svoje moči, nabrane v težkih, krvavih borbah, v plemenitem tekmovanju, ki ga nudi telesna vzgoja. Kako težko so ravno borci pričakovali trenutka, da bodo zopet lahko stopili na športna igrišča, nam ravno dokazuje dejstvo, da je iz njihovih vrst prišla pobuda za odigranje prve nogometne tekme v osvobojeni Ljubljani.

Preden preidemo na naštevanje posameznih tekmovanj, ne smemo pozabiti velike športne manifestacije, ki je bila nekaka otvoritev telesno vzgojnega življenja v svobodni Sloveniji. V mislih imamo izmenski tek, pri katerem so imeli tekači nalogo, da nesejo pozdrave slovenske mladine maršalu tov. Titu, ob priliki proslave njegovega rostnega dne v Beogradu. Slovenski tekači so nesli pozdrave iz Trsta in z Jesenic do Ljubljane, kjer sta se štafeti dne 19. maja zvečer združili. Naslednji dan so tekači tekli proti Zagrebu, kamor so prispeli zvečer in predali listino s pozdravi hrvatski mladini, ki jih je ponesla naprej do Beograda.

Prvo tekmovanje v osvobojeni Ljubljani pa je bilo v nedeljo dne 20. maja na igrišču bivšega SK Ljubljana, namreč nogometna tekma.

SK Ljubljana : Reprez. VII. Korpusa 5 : 2,

za katero je dal pobudo znani ljubljanski nogometaš in borec za svobodo Sandi Lah. Evo nekaj zanimivih beležk kronista s te tekme:

... Igrišče SK Ljubljaie je bilo to pot zopet enkrat v zastavah, jugoslovanskih in slovenskih s peterokrako zvezdo... To je bil dogodek, ob katerem je vsakemu športniku in prijatelju športa kar igralo srce in še dan je bil tako nebeško lep. Za VII. korpus so nastopili znani ljubljanski nogometaši — Kroupa, Rožič, Puterle, Varb, Vodeb, Slamič, Gledalcev 1500. Igra je v drugi polovici zelo izgubila na tempu. Kljub temu je bil ta nedeljski vložek iz nogometa prijeten za oko, tu in tam prav živahen ter tako vendarle zanimiv prav do zadnjega. Tekmi je prisostvoval sam komandant VII. korpusa, tov. polk. Poglajen.

Predtekmo sta igrali mladinski moštvi

Ljubljana : Vič 2:2

III. Armija : SK Ljubljana 6:4

31. V. Za vojaško reprezentanco je nastopilo precej igralcev bivših beograjskih klubov BSK in Jugoslavije.

XVI. Divizija : SK Ljubljana 3:0

3. VI. Igralci XVI. divizije so bili večinoma iz južnih krajev Jugoslavije. Oni so tudi skrbeli ves čas za tempo in vsebino tekme in z majhnimi presledki čisto gospodarili na polju.

10. VI. Preizkusna tekma za sestavo slovenske nogometne reprezentance za zlet v Beogradu

A : B 4:1

Obe moštvi sta zaigrali skromen, drugorazredni nogomet. Med zelenimi (A) so se najbolj izkazali Piskar, Pupo in Pilej, medtem ko je bilo v vrstah modrih (B) bilo opaziti predvsem Humarja in Žigona. V splošnem pa igra ni nudila mnogo.

24. VI. Športna nedelja v Mariboru. Dopoldne na igrišču FD Železničarja tekme v lahki atletiki. Tek na 100 m: 1. Zimšek 12.8, 5000 m: 1. Germovšek 18:52,2, vis: Zimšek 150, dalj: Zimšek 5,44, krogla: Fabijan 12,04, disk: Šiška 39,67, **mladinke:** tek na 60 m: 1. Muraus Majda 9,3, dalj: Kranjčič 3,98, vis: Mikolič 120, krogla: Mikolič 8,95.

Popodne dve nogometni tekmi. Prva mladinci

FD Železničar : FD Maribor 3:2

Med mladimi igralci je bilo opaziti nekaj zelo dobrih moči, ki bodo gotovo kmalu zasedle vidna mesta v mariborskem nogometu. Druga tekma je bila

FD Železničar : FD Celje 6:1

... Takoj od začetka so v tekmi vodili Celjani, ki so že v 10. minuti s prostim strelom dosegli svoj edini zgoditek. Potem pa so prišli kmalu do izraza. Železničarji, ki so sicer nastopili nekompletni, vendar so pokazali veliko premoč in zasluženo zmagali.

ZMS : Mladinska reprezentanca 0:3
I. Brigada SDNO : Autokomanda 4:2
Reprezentanca Slovenije : XV. Udarna divizija 8:2

Za slov. reprezentanco so nastopili: Kovačič, Martelanc (Kranj), Rupar, Pupo, Pilej, Kumar, Slokan (Kranj), Medved, Hacler, Žigon, Erber.

... Kljub marsikateri lepi potezi v sprednji vrsti in odlični obrambni igri, za katere gre zasluga sijajno razpoloženemu Haclerju in solidnemu znanju tria Pilej—Martelanc—Rupar, je moštvo le kazalo šibkosti na obeh krilih in slabo povezanost notranje trojice.

27. VI. Dan fizkulturnikov na kongresu ZMS. Tekmovanja v nogometu, lahki atletiki, plavanju in odbojki.

Nogomet (na igrišču SK Ljubljane):

Mladina A : Mladina B 6:0
FD Storžič (Kranj) : I. Brigada SDNO 3:0
Maribor : I. tankovska divizija 4:2

Mariborski nogometaši so se po dolgih letih predstavili na ljubljanskih tleh v zelo prijetni luči. Bili so neprimerno boljši na terenu in so zasluženo zmagali.

XXVI. Udarna divizija : XI. motostr. brigada 3:2

... tekma je bila tipično južnjaška in mestoma celo preveč bojevita.

Ljubljana : Trst 3:1

Tržačani so v polni meri upravičili športni sloves svojega rodnega mesta. Da niso dosegli tudi uspeha v številkah, je krivo pač, ker so pred vrati mnogo premalo streljali.

Lahka atletika

Mladinci. Krogla 4 kg: 1. Žerjal (II. brig. SDNO) 16,30 m, tek 1000 m: 1. Oberšek (voj. sod.) 2:56,9. **Mladinke.** Višina: 1. Orehek Meta (Resljev kvart) 1,20, tek 60 m: Orevek Meta 9,3. **Pionirji.** 60 m: 1. Žitnik (kvart Prule) 9,3, dalj: Mihelčič (FD Storžič, Kranj) 4,67. **Pionirke.** 50 m: Rogelj Sonja (kvart Šiška) 8,6, dalj: Dolenc Majda (Rajon Vič) 3,28.

Plavanje

50 m prsno: Herzog 37,8, 50 m prosto: Pelhan 27,6, 50 m prosto (vojska): Ciglič (SDNO) 30,2, 50 m prsno (mladinke): Koželjeva 46,8, 50 m prosto (mladinke): Keržanova 38,4, 50 m prosto (plavalna šola): Jereb I. 34,8.

Odbojka

Finalne tekme: Mladinci — Ljubljanica II. je zmagala nad Ljubljanico I. in v zadnji tekmi nad moštvom Bežigrad-Šiška 15:7, 15:13 ter si tako priborila 1. mesto. Prijavljenih je bilo 10 moštev. Mladinke: Od štirih moštev je zmagalo moštvo Ljubljanice, drugo mesto pa so zasedle mladinke iz Št. Vida.

I. VII. FD Slovenija : XVI. dalmatinska uradna brigada 4:1.

Že samo napoved, da se je stari SK Ljubljana pojavil z novim imenom FD Slovenija, je učinkovalo dovolj privlačno, da je bil obisk zadovoljiv. — Isti dan v Postojni

Svoboda (Ljubljana) : II. Motorna divizija 7:7 (7:0)

10. VII. Ljubljana : Trst 0:0.

Že sam izid pove o tem dvoboju marsikaj, predvsem pa, da sta bili v obeh enajstoricah na delu napadalni vrsti, ki nista znali v številkah izraziti svojih skromnih sposobnosti. Igra je potekala mlačno, zato pa tembolj fair in disciplinirano. Čisto po pravici: en gol bi bili domačini zaslužili...

15. VII. Prvi **športni dan** v **Guštanju** je priredilo tamkajšnje fizkulturno društvo.

Plavanje: 60 m prsno (mladinke): 1. Naveršnik 1:10.

Lahka atletika: dalj: Hanuš 5,42, krogla: Hanuš 9,84, troskok: Hanuš 11,33.

NOGOMET

II. bat. 7. brigada : FD Guštanj 2:1.

V Ljubljani nogometne tekme:

I. proletar. div. : I. Slov. div. NO 6:0
XXXI. div. : FD Svoboda-Vzhod 5:2
II. Havbiška div. : FD Svoboda-Center 3:2
XV. Udarna div. : FD Železničar 4:2

21. VII. V Beogradu, na I. Kongresu antifaš. mladine Balkana:

Ljubljana : Tirana 4:1

Ljubljana je nastopila v postavi: Oblak, Aljančič, Žigon, Pupo, Piler, Gajšek, Hacler, (Kunovar), Medved, (Vodeb), Rozbornik II., Pocajt, Smole.

Ljubljana je igrala proti vetru in vrh tega — kakor vselej ob taki priložnosti — s precejšnjo razburjenostjo ter nesigurnostjo v obrambi, čemer je bil deloma tudi kriv slab teren. Prva se je znašla krilska vrsta, ki je bila najboljši del moštva in je tudi odločila izid. Gole za Ljubljano so dali: Razbornik 2, Pupo 1, Smole 1. Športna kritika Beograda se je o igri Ljubljane izrazila nadvse pohvalno.

I. zlet Zveze fizkulturnih društev v Ljubljani

Navodila Strokovnega odbora za prvi javni nastop v Ljubljani od 17. do 19. avgusta 1945

NASTOP K PROSTIM VAJAM MLADINCEV

Mladinci prikorakajo na stadion skozi srednji vhod na vzhodni strani stadiona v dveh šestnajsterostopnih oddelkih. Oddelka korakata drug za drugim in sta med seboj oddaljena okroglo 34 m, ali okroglo 45 korakov, šteto od prve šestnajstorice prvega oddelka do prve šestnajstorice drugega oddelka. Vsak ima enako število šestnajsterostopov.

Oddelka začneta nastop razvijati takole: bližajoč se mestom, označenim z modrimi zastavami (prvi oddelek prvim, drugi drugim, zastavam, oddaljenim 45 korakov od prvih zastav), začno **na znak** glavnega vodnika s **trobko (enkrat)** prvi šestnajsterostopi vsakega oddelka stopati s kratkimi koraki, ko pa pridejo do zastav, preidejo v stopanje na mestu. Vse šestnajstorice za njimi se staknejo naprej na razdaljo pol koraka od šestnajstorice pred seboj in začno potem tudi korakati na mestu.

Na **drugi** znak s trobko (enkrat) začno desni osmerostopi vsakega šestnajsterostopnega oddelka zavijati na desno, levi pa na levo za 90°, in sicer zavija desni krajnik vsakega desnega osmerostopa okoli desne modre zastave, levi krajnik vsakega levega osmerostopa pa okoli leve modre zastave. Po izvedenem zavoju prestopijo telovadci vsake osmerice **brez povelja** (brez znaka s trobko) z dolgimi koraki (ne preveč dolgimi). Tako se razcepita šestnajsterostopna predelka v štiri osmerostopne predelke, katerih desna dva korakata pravokotno proti desni strani telovadišča, leva dva pa pravokotno proti levi strani telovadišča. Ko se bližajo na teh straneh postavljenim modrim zastavam: **znak s trobko**, kratek korak, stik naprej na pol koraka, na mestu korak!

Na nadaljnji **znak s trobko** začno vsi osmerostopni predelki zavijati in sicer: **prvi** (zgornji) **desni** predelek **na desno, drugi** (spodnji) **desni** predelek pa **na levo; prvi** (zgornji) **levi** predelek na **levo, drugi** (spodnji) **levi** predelek pa na desno, vsi za 90°: pri zavoju v desno okoli desne pri zavoju okoli leve modre zastave. Po zavoju prestopijo telovadci vsake osmerice brez povelja (brez znaka s trobko) z dolgimi koraki. Tako korakata na vsaki strani osmerostopna predelka drug proti drugemu. Ko se bližata na tej poti postavljenim modrim zastavam: **znak s trobko**, kratek korak, stik naprej, na pol koraka, na mestu korak!

Na nadaljnji **znak s trobko** začno vsi osmerostopni predelki zavijati za 90° in sicer not, to se pravi zgornji desni na desno, spodnji desni na levo, zgornji levi na levo, spodnji levi na desno. Po zavoju (okoli notranjih modrih zastav) brez povelja dolgi korak! Tako se združita osmerostopna predelka na vsaki strani v šestnajsterostopni oddelek. Šestnajsterostopna oddelka korakata drug proti drugemu do nadaljnjih modrih zastav. Ko se jim bližata: znak s trobko, kratek korak, stik naprej, na mestu korak.

Na zopetni **znak s trobko** začne desni šestnajsterostopni oddelek zavijati za 90° na desno (okoli desne modre zastave), levi pa za 90° na levo (okoli leve modre zastave). Po zavoju brez povelja dolgi korak (ne preveč dolg)! Oba predelka sedaj korakata drug **poleg** drugega, med seboj oddaljena okroglo 40 korakov (šteto od desnega krila desnega do desnega krila levega predelka) in seve med seboj ves čas izravnana, proti zahodni strani stadiona (kjer je glavna tribuna). Ko se bližata **zelenim** zastavam: **znak s trobko**, kratek korak, stik naprej na pol koraka, na mestu korak!

Na nadaljnji **znak s trobko** začno desni osmerostopi vsakega šestnajsterostopa vsakega oddelka zavijati na desno, levi pa na levo in sicer za 180° okoli rumenih zastav. Po zavoju dolgi korak! Tako se razcepi vsak šestnajsterostopni oddelek v dva osmerostopna predelka. Štirje osmerostopni predelki sedaj korakajo pravokotno proti vzhodni strani stadiona. Ko se bližajo tu zelenim zastavam: **znak s trobko**, kratek korak, stik naprej na pol koraka, na mestu korak!

Na nov **znak s trobko** začno desni četverostopi vsakega osmerostopa zavijati na desno, levi pa na levo za 180° (protihod) in sicer zavija desni krajnik desnega četverostopa okoli desne **bele** zastave, **levi** krajnik levega četverostopa pa okoli leve bele zastave. Tako se osmerostopi razcepijo v četverostope, ki morajo tako po zavoju priti med znamenja (v tleh), desni krajnik na desno znamenje in natančno krit na rdečo zastavo na zahodni strani telovadišča, levi krajnik na sosedno levo znamenje, druga dva telovadca pa med njima.

Po zavoju korakajo četverostopni predelki pravokotno proti zahodnemu obodu telovadišča (proti glavni tribuni), desni krajniki kriti na rdečo zastavo ob tem obodu, in jemljejo **takoj razstop v globino.** Prve četverice stopajo z dolgim korakom, **vse druge** znatno **skrajšajo** korak; od spredaj počenši potem vse četverice **zapored** preidejo v **dolgi** korak **tedaj, ko se je presledek od četverice pred njimi podaljšal na razdaljo dveh znamenj** (190 cm), to se pravi, ko sta krajnika sprednje četverice na znamenjih na tleh, morata biti na znamenjih (prvih naslednjih) tudi krajnika naslednjoče četverice, druga dva telovadca pa med njima; ko sta sprednja krajnika v sredi med dvema znamenjema, morata biti tudi naslednjoča krajnika v sredi med (naslednjima) dvema znamenjema: bolje pa je, da je ta presledek nekoliko večji (kakor za razdaljo dveh znamenj), ker se potem mnogo lažje urede četverice s stopanjem **naprej**, kakor bi se ob prekratkem presledku mogle urediti s stopanjem nazaj; urejanje nazaj bi tudi jako kvarilo celotno podobo izvedbe.

Vodilne četverice se ustavijo na prvi vrsti znamenj; ako je bil razstop v globino izveden pravilno, se morajo telovadci vseh drugih četveric ustaviti istočasno (ne korak na mestu) na svojih znamenjih.

Po ustavitvi vsi upro oči k načelnikovi tribuni, odkoder se dajejo posamezna **povelja z znamenji z zastavicami**, katerih se mora vsakdo naučiti, jih razumeti in pravilno in hitro izvršiti.

Naslednja povelja se zražajo s sledečimi znamenji z zastavico:

»Mir« = zastavica vodoravno nad glavo vodnika.

»Kriti« (ravnati) = zastavico vodoravno proti telovadcem v smeri, kjer ni kritja ali ravnanja.

»Pozor« (tudi natančna temeljna postava »mirno«) = zastavica navpično (pokoncu) dvignjena nad glavo.

Razstop v širino (bočni prosti razstop) se izvede na eno dobo. V ta namen zazveni naprej zategnjen zvok trobke, kar znači »pozor«! (»mirno«). Vsi telovadci morajo napeto paziti na povelja z znaki, ki jih da vodnik na načelnikovi tribuni z zastavico.

Napoved: **»Na desno in na levo prosti razstop — odročiti!** bo označena z naslednjimi znamenji z zastavico: vodnik dvigne zastavico navpično nad glavo, jo mahne odtod na svojo levo stran, odtod nato na desno stran in potem zopet dvigne navpično nad glavo. Povelje: **»zdaj!«** = hiter mah z zastavico navzdol. Nato znamenje z zastavico se vsi telovadci s hitrimi majhnimi koraki v stran (odkoraki z eno prisuni z drugo) in sicer desna dva v vsaki četvorici na desno, leva dva pa na desno, leva dva pa na levo razstopijo vsak na svoje znamenje v tleh in obenem **odroče**, da se morebitne napake pri razstopu hitro popravijo.

Vsi držijo roke mirno v odročenju (popolnoma vodoravno, prsti iztegnjeni, hrbta zgoraj. Na to znamenje s trobko, vodnik dvigne zastavico navpično nad glavo in jo hitro mahne navzdol, nakar vsi telovadci s ploskom na stegna priroče. Nato absolutni mir!

Nasledujoče znamenje s trobko znači **»pozdrav!«**. Vodnik dvigne zastavico nad glavo, mahne z njo v loku not do predročenje z desno ven gor in zakliče: **»Zdravo!«**, nakar mu vsi telovadci takoj odgovore z rezkim, glasnim **»Zdravo!« ter preidejo v odmor** (z desno nogo prednožna stoja ven lahti napognjeni na križu, leva podlaket na desni, dlani zadaj, p tudi v tem je treba stati **popolnoma mirno!** Ne premikajte se, ne segajte si v lase!

Na prvi zvok glasbenega uvoda k prostim vajam stopijo telovadci brez povelja v »pozor« (»mirno«). Potem ni nobenega odmora več.

Sestop in odhod. Znak s trobko oglaša sestop. Vodnik odroči z zastavico v desno, mahne z njo vodoravno na levo, jo dvigne nad glavo in potem mahne z njo hitro dol, nakar se četverostopi naglo sestopijo s hitrimi odkoraki k sredi in ostanejo nepremični.

Nov znak s trobko in nato dvig zastavice in mah z njo dol je povelje **»Stik naprej« — hod!** (»stopaj«). Vse četverice, **razen prvih (vodilnih)**, prestopijo in se ustavijo, ko pridejo na razdaljo pol koraka od četverice pred seboj.

Tretji znak s trobko in nato dvig zastavice ter mah z njo dol, pomeni za **vse pohod in istočasno zavijanje** četverostopov not v štiri osmerostopne predelke v smeri proti vzhodnemu robu telovadišča. Ko pridejo do kakšnih 40 korakov od vzhodnega roba telovadišča se osmerostopi na **prvi** znak s trobko staknejo na razdaljo pol koraka (prvi osmerostopi korakajo medtem na mestu), na drugi znak s trobko pa začno vsi osmerostopi zavijati not v dva šestnajsterostopna oddelka, ki korakata potem proti glavni tribuni.

V sredini telovadišča na **znak s trobko** levi osmerostopi levega šestnajsterostopnega oddelka zavijeta za 90° na levo ter prišedši do ceste ob južnem obodu telovadišča zavijeta **brez povelja** na levo in odkorakata po tej cesti skozi vhod na desnem vzhodnem kotu telovadišča; desni osmerostopi desnega šestnajsterostopnega pa isto istočasno z levimi store na desno in odkorakajo po cesti ob severnem obodu telovadišča skozi vhod na levem vzhodnem kotu telovadišča. Srednji osmerostopi (t. j. desni levega 16erostopnega oddelka in levi desnega 16erostopnega oddelka) pa medtem korakajo naravnost naprej proti glavni tribuni, dokler ne da vodnik znaka s trobko, nakar izvedeta vsak v svojo stran isto, kar prej prejšnja (vnanja) osmerostopna predelka.

Zbiranje za nastop. Eno uro pred začetkom obeh izkušenj, t. j. v **soboto** (18. avgusta) popoldne ob **14. uri, v nedeljo** (19. avgusta) pa zjutraj ob **6. uri** in eno uro pred začetkom javne telovadbe, t. j. v nedeljo (19. avgusta) ob **15. uri** (ob 3 popoldne) **morajo biti telovadci v oblačilnicah** v poslopju meščanske šole poleg stadiona (na njegovi zahodni strani) **že preoblečeni v telovadno obleko.**

Vsak društveni vodnik zbere nato svoje telovadce v četverostope (tekmovalci spredaj!) ter jih pelje na zbirališče na dohodni tretjini telovadišča bivšega SK Primorje (poleg stadiona na vzhodni njegovi strani onkraj ceste). Vsak društveni vodnik javi vodniku zbirališča število svojih telovadcev. Vodnik zbirališča jim nato odkaže mesto v prvem ali drugem 16erostopnem oddelku, t. j. jih v vrsti, kakor dohajajo, uvrsti za štirimi vodilnimi četvericami prvega ali drugega 16erostopnega oddelka, katere sestavljajo voditelji ali najbolj zanesljivi telovadci in ki je treba, da prve zavzamejo svoja mesta. Pri njih so vodniki četverostopnih predelkov, iz katerih sestojita 16erostopna oddelka. Po dva in dva četverostopna predelka imata vodnika osmerostopnega predelka. Ob pomoči vodnikov četverostopnih in osmerostopnih predelkov izravna vodnik zbirališča vse četverostopne predelke na enako število četveric.

Popolna mirnost vseh telovadcev in napeta pazljivost od začetka do konca mora to delo podpirati in lajšati!

Pregled urejenosti. Po tej uvrstitvi se pred izkušnjami v soboto popoldne četverostopi razmaknejo na primerno razdaljo med seboj ter se izvede **podroben pregled** izvežbanosti telovadcev v prostih vajah. Ta pregled izvedejo vodniki četverostopnih predelkov ob pomoči voditeljev, prideljenih jim v ta namen. Nezmožni se zapišejo (ime in društvo) in izločijo. Manj zmožni, v katerih je domnevati, da jim bo mogoče hitro odpraviti napake, se oddajo posebnim vaditeljem, da jih posebej vadijo. Vsi drugi medtem ne smejo zapustiti zbirališča, smejo pa sesti, četverostopni predeli pa tako skupaj, da na povelje morejo hitro zavzeti svoja mesta. Pri tem odmoru vladaj mir!

Ko preteče čas, ki ga določi vodnik zbirališča za to posebno vadbo, se izločijo telovadci, ki so tudi sedaj še nesposobni za nastop, telovadci, ki so se zadovoljivo popravili, pa uvrste v četverostope. Vrzeli, ki so nastale zbog izločitve nesposobnih, se po navodilu vodnikov četverostopov izpolnijo, nato pa se na prej opisani način izravnajo vsi četverostopni predelki na enako število četveric. Naposled vodnik zbirališča uvrsti šestnajsterostopna oddelka drugega za drugim v razdaljo predpisano za prihod na telovadišče in ju odvede pred vhod stadiona. Na povelje, ki ga da glavni vodnik na načelnikovi tribuni s trobko **(trikrat)**, začno telovadci korakati na telovadišče. Pred drugo izkušnjo, t. j. v nedeljo zjutraj in pred javno telovadbo v nedeljo popoldne seveda ne bo podrobnega pregledovanja prostih vaj. Z vsakim četverostopnim predelkom pa preizkusi njegov vodnik ta ali oni del prostih vaj (zlasti one, kjer so bile prej največje napake), da se tako prepriča, če se ni kakšen preje izločeni telovadec uvrstih v četverostop.

NASTOP K PROSTIM VAJAM MLADINK

Nastop k prostim vajam mladink in odhod se izvrši na isti način kakor odhod mladincev. Prav tako se vse drugo: zbiranje za nastop, pregled izurjenosti itd. izvede na isti način in ob istem času v soboto popoldne in v nedeljo zjutraj in pred javno telovadbo na istem zbirališču (na srednji tretjini). Oblačilnica za mladinke je tudi v meščanski šoli. — Po bočnem razstopu mladink iz odročenja priroče brez ploska na stegna.

NASTOP PIONIRJEV IN PIONIRK

Oboji morajo biti v oblačilnici (v meščanski šoli) v soboto (18. avgusta) popoldne ter v nedeljo zjutraj in popoldne ob istem času kakor mladinci in mladinke že preoblečeni v telovadno obleko. Iz oblačilnic jih privedejo njih društveni vodniki in vodnice na zbirališče (telovadišče bivšega SK Primorja). Tam dobe vsi podrobna navodila za nastop, po katerem se potem izvede izkušnja.

SPORED JAVNE TELOVADBE

Oddelki nastopijo v naslednjem redu:

1. pionirji (proste vaje), 2. pionirke (proste vaje), 3. izmenski tek, 4. odbojka, 5. mladinci (proste vaje), 6. mladinke (proste vaje), 7. lahkoatletske vaje, 8. vaje na orodju, in 9. »Naprej«, telovadna skladba na narodno himno.

Vsi oddelki morajo pri izkušnjah in pri javni telovadbi biti pri vhodu na vzhodu stadiona pripravljeni za pohod na telovadišče ob času, ko **začne** prejšnji oddelek korakati s telovadišča: **odhod** prejšnjega in **prihod** naslednjega oddelka se **izvrši istočasno.**

Ako se priglasi zadostno število akademijskih točk društev, se izvedejo na akademiji v petek zvečer v telovadnici na Taboru. Pričetek ob 8. uri zvečer. Razume se, da **mora vsakdo**, ki sodeluje pri teh posebnih točkah, nastopiti tudi pri skupnih prostih vajah na stadionu (tudi pri izkušnjah).

DESKA ZA NAZNANILA

Na vratih v Narodni dom v Tomanovi ulici in na vratih meščanske šole bo deska, kjer se objavijo vse morebiti še potrebne odredbe.

RED V OBLAČILNICAH

Da se odkaže in za gotovi vsakemu telovadcu in vsaki telovadki mesto v oblačilnici, dobe društveni vodniki ob prihodu v Ljubljano za naznanjeno število telovadcev in telovadk (pionirjev in pionirk, mladincev in mladink) **legitimacije**, ki jih vodniki potem razdele telovadečim pripadnikom svojega društva ter jih opozore, da nima nihče vstopa v oblačilnico, kdor se ne izkaže s to legitimacijo. Imena na legitimaciji naj napišejo društveni vodniki.

1. Pred vstopom v oblačilnice si osnaži čevlje in pojdi naravnost v sobo, ki je tvojemu društvu dodeljena.

2. Vsakdo sme rabiti samo njemu odkazani prostor. Iz sobe v drugo naj nihče ne hodi!

3. Slečeno obleko in čevlje položi na svoj prostor.

4. Denar in dragocenosti shrani na varno.

5. Ne govori po nepotrebnem in ne kriči. Zavedaj se, da tišina podpira pazljivost, ki je prvi pogoj reda.

6. Kaditi v oblačilnicah je strogo prepovedano.

7. Pazi na snago povsod, zlasti na straniščih.

8. Pri pipicah s pitno vodo se ne umivaj.

9. Ob vodovodu glej na snago in ne polivaj naokrog.

10. Društveni vodniki (vodnice) pazite strogo na red in disciplino.

SPREVOD

Sprevod bo v nedeljo 19. avgusta dopoldne ob vsakem vremenu.

Društveni vodniki (vodnice) privedejo vse pripadnike svojega društva (pri javni telovadbi naslednjoče in sodelujoče) natačno ob pol 10 dopoldne na Bleiweisovo cesto do Narodnega doma proti severu. Moški udeleženci se zbirajo na desni strani ceste (s čelom proti jugu), ženske pa na levi strani ceste. Pionirji in pionirke se sprevoda ne udeleže, ampak se zberejo na Kongresnem trgu ob njegovih robovih, da gledajo sprevod in ga pozdravljajo.

Takoj po prihodu se vsako društvo uredi v **oddelke** po 12 članov (članic): 6 v prvem redu, 6 v drugem redu, oddaljenim 1 m za prvim. Vsakemu oddelku poveljuje oddelčni vodnik (vaditelj ali boljši telovadec), ki v sprevodu stopa 1 m za sredo oddelka. Med posameznimi oddelki je razdalja 6 korakov, štete od prvega reda sprednjega oddelka do prvega reda naslednjega oddelka. Osem takih oddelkov stvarja zbor, pred katerim v oddaljenosti treh korakov stopa društveni vodnik, ali, če bi zbor sestavljali dve ali več društev, vodniki teh društev. Člani, ki bi v enem ali več društvih, sestavljajočih zbor, bili preko števila potrebnega za zbor, se uvrste v naslednjoči zbor. Društveni vodniki, **vadite doma** uvrščanje v zbor in korakanje v njem: paziti je zlasti, da oddelki med seboj natančno izvršujejo 6 korakov razdalje. Med posameznimi zbori je razdalje 9 korakov. Desna krajnika prvega oddelka neseta zastavi (slovensko in jugoslovansko). Vsako društvo naj preprosto izdelani in ne prekratki zastavi prinese s seboj. Zastavin drog bodi dolg 2 m. Enako se urede članice.

Sprevod začne korakati natančno ob 11. uri dopoldne, najprej člani nato članice. Razvija se mimo Narodnega doma po Aleksandrovi cesti, mimo pošte po Prešernovi ulici, Marijinem trgu čez Frančiškanski most, po Stritarjevi ulici do magistrata, po Mestnem trgu, Starem trgu na Sv. Jakoba trg, čez most, po Cojzovi in Aškerčevi cesti do Gorupove ulice in po njej in skozi Gradišče na Kongresni trg. Zbori gredo ob robu Zvezde do njenega južnega spodnjega kota, tam prvi zbori zavijejo za 90° na desno, korakajo proti vseučilišču in se ustavijo v razdalji 10 m od njega, potem ko so se staknili naprej na razdaljo treh korakov med oddelki in šest korakov med zbori. Ko je prostor med vseučiliščem in kotom Zvezde poln, korakajo naslednjoči zbori do razdalje 6 korakov od prve skupine zborov ter tu zavijejo na desno za 90° proti vseučilišču, se staknejo in ustavijo, kakor prej prva skupina. Ko je tudi ta prostor poln, naslednji zopet v razdalji 6 korakov zavijejo na desno itd., dokler niso vsi zbori v stiku pred vseučiliščem. Enako potem ženski zbori. Po stiku nagovori.

Odhod s Kongresnega trga. Po nagovorih korakajo zbori mimo vseučilišča in sicer najprej ženski zbori. Prva njih skupina (na levem krilu) zavije na levo v pohod mimo vseučilišča, druga za njo na levo itd. Po zadnji skupini ženskih zborov začno zavijati nia levo za pohod mimo vseučilišča prva **desna** skupina **moških** zborov, vse druge zavijejo najprej na desno ter korakajo do mesta, kjer je zavila prva skupina, tu pa potem zavijejo v protihodu (za 180°) na levo v pohod mimo vseučilišča. Vse skupine korakajo po defiliranju po cesti na vzhodni in severni strani Kongresnega trga, po Šelenburgovi ulici, Aleksandrovi cesti pred Narodni dom, kjer se razidejo.

Med sprevodom ni dovoljeno kaditi, niti pri odmoru ali stanju. Iz sprevoda ne sme nihče svojevoljno izstopiti. Ob obolelosti naj sosed soseda popelje oslabelega tovariša (tovarišico) k najbližji rešilni postaji, ki bodo nameščene: v Narodnem domu, na glavni pošti, na magistratu, na trgu Sv. Jakoba in na Kongresnem trgu. Rešilne postaje so zaznamovane z belo zastavo z rdečim križem.

SPORED JAVNE TELOVADBE

Začetek ob 16. uri

1. Proste vaje pionirjev.
2. Proste vaje pionirk.
3. »Što čutiš partizane tužni«, telovadna alegorija, zložil tov. ing. Viktor Černe, izvajajo mladinci in mladinke iz Maribora in vojaki III. brig. narodne obrambe.
4. Izmenski tek mladincev.
5. Odbojka mladincev.
6. Proste vaje mladincev, zložil tovariš Branko Polič.
7. Proste vaje mladink, zložila tov. Milica Šepova.
8. Tek mladincev na 1500 m.
9. Vaje na orodju članov.
10. »Naprej!« telovadna skladba na slovensko himno, zložil tov. dr. Viktor Murnik, izvajajo člani in članice, mladinci in mladinke iz Ljubljane in mladinci iz Maribora.

Prememba sporeda pridržana.

★

Spored tekem

TEKME NA ORODJU

V petek, 17. avgusta, popoldne v telovadnici Narodnega doma. Pričetek ob 15. uri.

TEKME V LAHKI ATLETIKI

V soboto, 18. avgusta, na bivšega SK Ljubljane igrišču, Tyrševa cesta. Začetek ob 6. uri zjutraj.

TEKME V ODBOJKI IN KOŠARKI

V soboto, 18. avgusta, na bivšega SK Ilirije igrišču za tenis, Celovška cesta. Pričetek ob 6. uri zjutraj.

TEKME V STREL JANJU

V soboto, 18. avgusta, na vojaškem strelišču na Dolenjski cesti. Pričetek ob 6. uri zj.

TEKME V NOGOMETU IN V KOLESARJENJU

V soboto, 18. avgusta, na igrišču bivšega SK Hermesa ob Janševi ulici. Pričetek ob 15. uri.

PLAVANJE

ŠPORT MNOŽICE

Plavanje je ena tistih redkih telesno vzgojnih panog, ki so že pred sedanjo vojno zajele široke množice, za katere v novem, sodobnem telesno vzgojnem pokretu postavljeni aksiom množičnosti prav za prav ne prinaša ničesar novega. Vsaj v mestih ali večjih naseljih si je plavanje v Sloveniji, pa tudi po nekaterih ostalih predelih stare predvojne Jugoslavije, že bilo utrlo pot med narod, predvsem med mladino in to prav v prvobitno, elementarno žitje in bitje mladine, ki se mu je vsepovsod bolj in bolj vsa predajala.

Vsi večji kraji v Sloveniji so tekmovali v gradnji plavališč in kopališč. V tem tekmovanju so potegnili za seboj tudi po številu prebivalstva majhne, pa kulturno visoko razgledane naselbine — vsak dan tako rekoč se je večalo število slovenskih trgov in vasi, ki so si gradili in zgradili neoporečna in moderna kopališča in plavališča.

Žal povsod ni s porastom števila plavališč ramo ob rami korakal še drugi, prav tako nujni pokret: s propagando, z delom, z vzgledom in s poukom buditi, gojiti in izpolnjevati interes za plavanje kot telesno vzgojno panogo, kopališča in plavališča napolniti z mladino, dati ji vzgojiteljev in vaditeljev, delavca in uradnika, obrtnika in trgovca privesti v plavalni tečaj, skratka: duševne in telesne dobrine, ki jih v sebi skriva tako plavališče, z odprtimi rokami vsuti v naročje vsem in vsakomur.

Ljubljana je pred vojno bila daleč pred vsemi. Ne le pred vsemi v Sloveniji, ne le pred vsemi v Jugoslaviji in na Balkanu — pred mnogimi in mnogimi v Evropi in morda na svetu sploh, je bila Ljubljana. Malo kje je bilo plavanje v toliki meri deležno trajnega, smotrnega sistematičnega prizadevanja na aktiviranju, izpopolnjevanju in vrhunskem oblikovanju, kot prav v Ljubljani, prizadevanja, ki se je očitovalo ne le v iz dneva v dan naraščajočem številu aktivnih pripadnikov plavanja kot telesno vzgojne panoge in zanimanju za plavanje, temveč tudi v uspehih vrhunskih plavalcev Ljubljane doma in v inozemstvu.

Med vojno je v Sloveniji, ki je krvavela v okupatorjevih krempljih, vsak organizirani plavalni pokret zamrl. Tudi v Ljubljani, kjer je zavzel tako bohoten razmah, vsa prizadevanja fašističnih mogočnikov niso zalegla — plavanja ni bilo in ni bilo mogoče vključiti v njihovo službo. Vsi poizkusi so klavrno propadali, vsi ukrepi zadevali v prazno. Vsak dan vidnejše je postajalo število tistih, ki so poiskali in našli pot v partizanske oddelke — visok je bil krvni davek, ki so ga na oltar svobode plačali slovenski in predvsem ljubljanski plavalci.

Slovenija je svobodno zadihala med ruševinami. Zaživela je v novo življenje ravno v času, ko je pred vrati bila plavalna sezona. Geslo »obnova« je zajelo narod odmevalo v slehernem utripu preporojenega slovenskega srca.

Nekdaj bohotni slovenski plavalni pokret je v tem vsesplošnem klicu po obnovi tudi nujno zahteval svoj del. Že zadnji dan v maju, mesecu osvoboditve, so se v Ljubljani odprla vrata kopališča Ilirije. Še so bile duše mladine opojene od enega samega dolgega vriska sproščenosti v novi svobodi, ko je slovenski plavalni pokret v svoji prestolnici že nastopal pot obnove.

Trije meseci so potekli od osvoboditve. Vzgled Ljubljane je bil potegnil za seboj — plavanje se prebuja že marsikje v Sloveniji, in to ne le tam, kjer ima že tradicijo iz predvojnih časov. Mladina, četudi je skoro vsa v službi domovine, bodisi v Jugoslovanski armadi, bodisi v delovnih bataljonih in brigadah, bodisi v okrajnih, okrožnih, krajevnih, rajonskih ali kvartnih odborih, najde časa in volje za telesno vzgojno udejstvovanje, in to v znatnem odstotku ravno za plavanje.

Iz tečaja, ki se je v prvih dneh julija končal v Ljubljani, je v večje kraje na Gorenjskem, Štajerskem in v Novo mesto odšla dvajsetorica plavalnih vaditeljev in vzgojiteljev. Ljubljanski plavalni šoli, ki mladini v najnežnejši starostni dobi podaja prvi pouk v plavanju, odraslejše pa v plavanju izpopolnjuje, se je pridružila slično organizirana šola na Mariborskem otoku, v Murski Soboti in v Kranju. Pod okriljem fizkulturnih združenj, ki iz dneva v dan nastajajo, se snujejo plavalni odseki, vrstijo se plavalne tekme in prireditve, in v Ljubljani, v slovenskem plavalnem centru, že vežba plavalna reprezentanca Slovenije za srečanje s hrvaško reprezentanco v dneh ljubljanskega zleta fizkulturnikov in za čim uspešnejši nastop na tekmovanjih za prvenstvo Jugoslavije na zletu v Beogradu.

Slovenska plavalna družina se zbira, veča, izpopolnjuje, izživlja v stremljenju in prizadevanju postati močna, cenjena, organizirana udarna edinica, pripravljena odzvati se vsak hip klicu domovine, ki bi jo potrebovala.

B. Kramaršič

STRELJANJE

Strelski šport je bil že od nekdaj zelo uvaževan, pa najsi bo streljanje s kroglo ali streljanje z zrnjem. Streljanje s kroglo je bilo zelo močno razvito v mnogih evropskih državah, zlasti v alpskih deželah. Posebno Švica in Tirolska sta znani po tem športu in sta dali v streljanju s kroglo že več svetovnih prvakov. V predvojni Jugoslaviji je bilo strelstvo zelo močno razvito, posebno v Šumadiji in Sloveniji. Pri nas smo vzgojili mnogo odličnih strelcev in smo dali Slovenci tudi državnega prvaka v tem športu, in to tovariša prof. Cestnika, kateri je sodeloval tudi na svetovnem prvenstvu in je dosegel lep uspeh. V naših strelskih družinah smo poleg starejših strelcev vzgojili tudi mnogo mladincev, ki so v polni meri s svojimi učitelji pokazali svojo spretnost v borbi proti okupatorju. Naši strelci so bili ponos naši armadi in so doprinesli za svobodo naše domovine visoke krvne žrtve.

Naj omenimo v počastitev spomina naših padlih strelcev imena borcev, ki so dali svoja življenja za svobodo!

Per Franjo, kpt. (drž. prvak v streljanju s pištolo), Vukmanič Robert, Šolar Herman, Rogl Dušan, Lušin Dušan, Banda Dušan, Pihler Franc (padel kot talec).

Strelski šport bomo gojili še nadalje in zato se moramo vreči s podvojeno silo na delo in dati ono mesto strelskemu športu, katero mu po njegovi važnosti pripada. V okviru ZFD moramo ustvariti močno strelsko organizacijo in strelce, ki nam bodo na tekmah v ponos, v slučaju potrebe pa prvi s svojim bistrim očesom na braniku za našo s tolikimi žrtvami priborjeno svobodo in domovino.

Organizacija v okviru ZFD je že tako daleč, da bomo na zletni dan, v soboto dne 18. avgusta, na vojaškem strelišču že priredili tekmovanje v tej panogi. Vabimo vse stare strelce in mladince, da se udeleže tega tekmovanja in da skupno s partizani in partizankami, ki jim je bila puška vsa štiri leta zvesta spremljevalka, pokažejo, kaj zmoremo v tem športu.

Deržaj Rudolf

GLAS Z GORA

Z okupacijo je bilo naše planinstvo od vseh panog telesno vzgojnega udejstvovanja še najbolj prizadeto. Slovensko planinsko društvo je posedovalo 68 povsem opremljenih in dobro oskrbovanih planinskih postojank, katerih so se okupatorji takoj polastili. Toda zastopniki nemškega Alpenvereina so mogli prevzeti le dolinske koče, više pa niso tvegali in so visokogorske postojanke ostale ohranjene, zmanjkal je sicer inventar, toda naprave niso trpele. Redki planinci, ki so v dneh okupacije mogli v gore, so skrbno varovali vse, kar je še ostalo in tako so bile od planinskih postojank v Julijskih in Savinjskih Alpah požgane le Dom

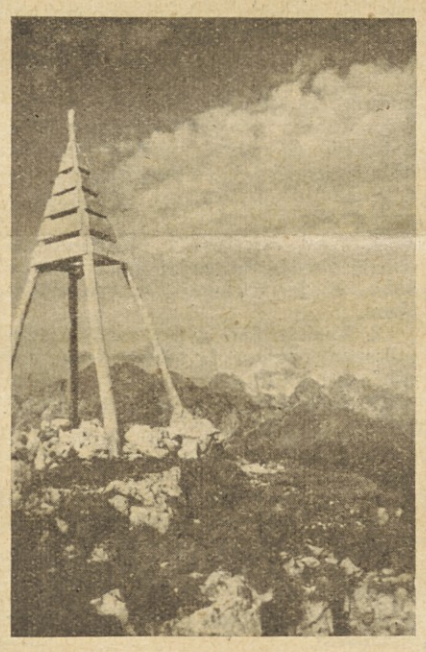

Grintavci iz Raduhe

na Komni, Dom na Voglu in Koča na Veliki planini, dočim so bile v Karavankah, na Pohorju, v Zasavju in po Dolenjskem požgane vse do zadnje, tako, da je ob osvoboditvi ostalo v naših gorah le še 18 povsem oplenjenih planinskih postojank. Tri so zdaj znova, čeprav le v skromnem obsegu, izročene svojemu namenu, in sicer: Aljažev dom v Vratih in Koča na Jermanovih vratih, ki sta oskrbovana ob sobotah in nedeljah, ter Dom v Kamniški Bistrici, ki je oskrbovan stalno. V kratkem bo odprta, vsaj ob sobotah in nedeljah tudi Erjavčeva koča na Vršiču, dočim drugih postojank ne bo mogoče oskrbovati, ker bi bila potrebna velika popravila. Okupatorske posadke so popolnoma opustošile Dom na Kredarici, Aleksandrov dom in Staničevo kočo, Dom na Korošici, Dom na Krvavcu in Dom na Okrešlju, nekoliko pa so k opustošenju pripomogli tudi domači brezvestneži, ki so se polastili kljuk, ključavnic, vodovodnih naprav in ponekod odnesli celo morsko travo iz posteljnjakov. V oskrbovanih postojankah se morajo planinci za zdaj zadovoljiti s skromnim ležiščem, toda Pododbor za planinstvo si prizadeva in bo s pomočjo oblasti izboljšal oskrbo, predvsem bodo urejena v kočah dobra ležišča z odejami in preskrbljeno bo tudi za prehrano. Največja skrb pa je, kako bi se popravile nekatere zgradbe, v katerih nastaja vsak dan večja škoda, ker so pokvarjene strehe. Treba bo skupnih naporov, da se dragocene zgradbe ohranijo planincem, ki bodo kmalu prihajali v še večjem številu kot nekdaj.

ČUVAJMO PLANINSKO PRIRODO

Planinec pionir, naš Valentin Vodnik, je v odi »Na Vršacu« navdušeno opeval krasoto in veličastnost planinske prirode.

Tako veličastvo je nekoč vabilo izbrane ljudi v osrčje gora in preko vseh strmin na silne vrhove. Z gora, nepokvarjenih, tihih in silnih, so se vračali prvi pionirji, odlični prosvetni delavci nazaj v doline. Vabili so še druge, da sprejmejo vase bogastvo gorske lepote, spoznajo nežno odpornost cvetic, romantiko živalstva in prebivalstva in se prepuste mogočnemu vplivu slovesne tišine in miru visokega gorovja, pa se tudi nauče skromnosti pred mogočno silo gorskega orjaštva.

Množice so se klicu odzvale; premnogi so se resnično prerojeni in močnejši vračali na delo v dolinah. Drugi pa so zahajali gor, le na razvrat. Nekdanji klicarji se danes večkrat trkajo na prsi in se vprašujejo, ali je bilo prav, da so vsakogar vabili v gore, kazali in gradili pota, povedali, kje je posebno lepo. Nepoklicanci so prinesli v gorsko tišino s seboj vpitje in pitje, harmoniko in gostijo, odganjanje divjadi, vezanje šopov in snopov cvetic V istem razmerju, kakor je rastlo število nepravih planincev, je izginjalo število planinskih cvetic, najprivlačnejših in takih, ki se najteže razmnožujejo. Najbolj je prizadeta planika, ki jo najdeš le še v oddaljenih krajih in po težko dostopnih pečinah.

Dokler se je sezona planinstva pričela s poletjem in se z njim jenjala, so imele mir vsaj pomladne planinske cvetice, med njimi najčudovitejša, planinski jeglič. Ko je sneg odlezel, so se robovi skal kar pozlatili z njo. Toda klicarji so vabili ljudi tudi pomladi v gore — in prekrasni jeglič izginja! In tako dalje: preko divno dišeče murke in srebotnega svišča do skromnejših cvetic, ki pa vse skupaj tvorijo na skalnih gmotah gore prave planinske preproge. Kdor se danes čudi lepoti planinskega cvetja, se nam zdi kakor popotnik, ki se divi prelepim razvalinam grških in rimskih zgradb stareka veka, razvalinam nekdanje lepote. Toda razvaline človeških rok so zaščitene, ker donašajo po tujcih velike dobičke deželam. Zaščitene so tudi nekatere cvetlice — a kdo nadzira kršitve zaščite?! Planinci, ne trgajte cvetk! Utrgana cvetica je — mrtvec v vaših rokah, ki bo v nekaj urah plevel! Občuduj živo rastočo cvetko, njeno rast, njen boj za obstanek. V planinah bodimo mi planinci samo gostje. Kot taki se moramo vesti skromno in tiho: če boš utihnil tam v višavah, ti bo govorila gora. Mnogo ti ima povedati, le prisluškuj njenemu šepetu in grmenju!

Pavel Kunaver

ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE NA ŠKRLATICI

Planinci z Jesenic so pokrenili akcijo, da bi se na vrhu Škrlatice v Julijskih Alpah na spominski križ ponesrečenim planincem, pritrdila posebna spominska plošča v počastilo planincem, ki so žrtvovali svoja življenja v osvobodilni borbi. Kakor je že navada pri Jeseničanih, so to svojo zamisel kar hitro udejstvili. Povabili so planince iz Ljubljane in iz drugih krajev, zastopnike vojske in narodnih oblasti, in v soboto 4. t. m. so se jeli zbirati planinci z vseh strani v Vratih pod Triglavom in v Krnici. Plezalci, ki hodijo svoja pota, pa so se podali po stenah in grebenih na vrh Škrlatice, kjer se je v nedeljo zbralo nad 100 udeležencev te spominske svečanosti, ki je bila začeta s pesmijo »Hej Slovani«. Potem pa je spregovoril alpinist tov. Uroš Zupančič, predsednik Planinskega odseka FD Jesenice, ki si je za to svečanost pridobil največjih zaslug. Zatem je počastil padle planince zastopnik XV. udarne divizije poročnik tov. Ciril Traven. Govorila sta še član IOOF tov. Janez Perovšek in tov. Jelen v imenu Sindikalne zveze in FD Jesenice. Spominska plošča je bila odkrita ob salvi iz pištol in pevski zbor je zapel žalostinko »Žrtvam«.

Nepričakovano lep gorski dan je obdaril to svečanost in zbrana množica planincev, ki se doslej še nikoli niso zbrali v tolikšnem številu na tem samotnem vrhu, se je vrnila z zavestjo, da je dostojno počastila spomin svojih padlih tovarišev. Visoko zgoraj v svobodnih višinah, kamor se okupator nikdar ni drznil povzpeti, je ostala na križ pritrjena spominska plošča v večen dokaz, da planinci svojih padlih tovarišev, niso in ne bodo nikdar pozabili.

POTA V JULIJSKIH IN SAVINJSKIH ALPAH

Med okupacijo skoraj ni bilo turističnega prometa po gorah in so pota, ki ves čas niso bila oskrbovana, ponekod v zelo slabem stanju. Steze so zasute z gruščem in zaraščene, više v gorah so pokvarjene zavarovalne naprave; potrgane so žične vrvi, izruvani klini. Posebno je treba paziti na Tominškovi poti, kjer je na več mestih steza povsem izginila. Tudi pot čez Plemenice (Bambergova pot) je v slabem stanju, pa bo v kratkem popravljena, za kar bodo poskrbeli marljivi Jeseničani, ki so zbrani v Planinskem odseku svojega Fizkulturnega društva. — V Savinjskih Alpah je pot po Turskem žlebu v dokaj slabem stanju, drugače pa so razen nekaterih manjših poškodb, varovalne naprave še dobro ohranjene. Povsod so markacije še dobro vidne in ohranjeni kažipoti, razen nekaterih, ki bodo v kratkem obnovljeni. Planinci naj nujno pazijo na padajoče kamenje, ki more povzročiti pri najmanjši neprevidnosti veliko nesrečo.

RAZGLEDI

V NOGOMETNEM PRVENSTVU SSSR

je po poročilih iz srede julija vodil CDKA, pred »Dinamom« iz Moskve in »Torpedom«.

FANTASTIČEN REZULTAT

za naše pojme o ženski zmogljivosti je postavila Zinaida Šelešneva v plavanju na progi 1500 m prosto, z rezultatom 22:54,6 kar pomeni nov rekord SSSR. Starega je branila Klavdija Alešina s 23:51,3.

V KOPALIŠČU AUSONIA V TRSTU

je bil plavalni dvoboj Trst:Benetke. Zmagali so tesno domači s 40:38. Posamezni rezultati so bili, 1500 m: Valentini (Benetke) 23:28,0, 2. Serza (Trst) 23:57,4; 100 m hrbtno: 1. Angeli (Trst) 1:16,5; 400 m prosto: 1. Belloni (B) 5:28,9, 2. Mazzuccato (T) 5:31,2; 100 m prosto: 1. Suzzi (T) 1:06,5; 3×100 m mešano: Trst 3:54,4; 200 m prsno: Bertetti (T) 3:03,5.

VESLAŠKE TEKME

so priredili 5. t. m. Zagrebčani na Savi in sicer na progi 2000 m za juniorje in na 1000 m za mladino.

I. ZLET FIZKULTURNIKOV V ZAGREBU

bo v istih dneh, kakor zlet v Ljubljani. Poleg množičnega telovadnega nastopa, bodo še tekmovanja za prvenstva Hrvatske v lahki atletiki, plavanju, veslanju, nogometu, rokometu, kolesarjenju, boksu, namiznemu tenisu, košarki in odbojki. Kot posebno točko so dodali še narodni šport »bacanje kamena s ramena«, pri katerem bodo tekmovalci, večinoma kmetje, nastopali oblečeni v svojih narodnih nošah.

KOLESARSKA DIRKA TRST—VARNA

bo gotovo športna prireditev prve vrste. Start bo v Trstu 26. t. m., prihod na cilj v Varni pa 9. sept. Preko slovenskega ozemlja bodo dirkači vozili v dveh etapah prvi in drugi dan dirke. Cilj prve etape bo v Ljubljani. Tekmovalo bo po 12 Bolgarov, Srbov, Hrvatov in Slovencev.

120.000 TEKAČEV

je tekmovalo na 6 dni trajajočem prvenstvu v gozdnem teku, ki je bilo v Moskvi. Za prvenstvo SSSR v lahki atletiki pa je prijavljenih že 8000 tekmovalcev. Komentar menda ni potreben.

ZAGREBŠKI BOKSAČI

iz FD »Metalac« so gostovali na Reki v dvoboju proti mestni reprezentanci. Bili so poraženi s 6:10.

LEONID MEŠKOV IZ SSSR

je postavil v Moskvi z rezultatom 1:06,3 nov svetovni rekord v prsnem plavanju na 100 m.

Sovjetski tisk o nas

V časopisu »Krasnij Sport«, ki izhaja v Moskvi, je bil 17. julija objavljen članek pod naslovom »Pisma iz Jugoslavije«, ki ga je napisal sanitetni podpolkovnik Rdeče armade Z. Firsov. Članka poroča o svojih vtisih s potovanja po mestih in vaseh v federalni Jugoslaviji in omenja svoj razgovor z generalnim tajnikom FOJ-a, tov. Miroslavom Kreačićem o reorganizaciji športa v mladi demokratični Jugoslaviji. Firsov poroča, da je vsepovsod, kjer se je mudil, naletel na vroče simpatije naših narodov do Sovjetske zveze, do Rdeče armade in njenega generalisima tovariša Stalina. V reorganizaciji športa v Jugoslaviji — piše Firsov — se opažajo znaki, da postaja telesna vzgoja resnično vsenarodna last. Enako kakor je to v Sovjetski zvezi, smatrajo narodi Jugoslavije telesno vzgojo za sestavni del splošne izobrazbe, katero je treba tesno povezati s kulturno in politično vzgojo.

Makedonski fizkulturniki se pripravljajo za prvi zlet

Beograd (Tanjug). Priprava za veliki zlet fizkulturnikov Jugoslavije se vrši tudi v Makedoniji. V prvi vrsti se pripravlja mladina za svoj generalni zlet, čigar priprave in organizacija morajo pritegniti čim širše ljudske množice in ustvariti močan fizkulturni pokret v Makedoniji. V tem pogledu stoje fizkulturniki Makedonije pred težkimi nalogami, ker je bil po krivdi raznih predvojnih režimov šport v vseh krajih Makedonije zanemarjen. Pri oživitvi fizkulture v Makedoniji danes posebno aktivno sodeluje mladina preko svojih odborov in narodno osvobodilnie mladinske zveze v Makedoniji, ki polaga velike napore v fizkulturno aktiviziranje mlade generacije. V zvezi z zletom so bili formirani pri okrožnih odborih posebni tečaji, ki imajo nalogo poleg praktičnega vežbanja tudi to, da razširjajo osnovne pojme o fizkulturi. Po končanih tečajih se bodo mladinci vrnili v vasi, kar pomeni prvo prodiranje fizkulture v makedonske vasi, ki do sedaj niso imele niti enega fizkulturnega kluba. Zletni odbor Makedonije je s pomočjo federalnega gradbenega ministrstva odločil, da bo zgradil stadion v Skoplju, tako da bo mogel ob času zleta sprejeti 10.000 gledalcev. Vsa potrebna dela bodo izvršili mladinci s pomočjo narodnih organizacij in jugoslovanske armade.

OBJAVE

Natečaj za sprejem v šolo za telesno vzgojo v Beogradu

Oktobra se bo začel na šoli za telesno vzgojo v Beogradu enoletni tečaj za voditelje in učitelje telesno kulturnih srednjih šol. V ta tečaj bodo sprejeti kandidatje z dovršeno srednjo šolo z višjim tečajnim izpitom. Za kandidate, ki so aktivno sodelovali v osvobodilni borbi, zadostuje 6 razredov srednje šole. Kandidatje ne smejo biti mlajši od 18 let in ne starejši od 25 let, biti morajo telesno in duševno zdravi, poleg tega morajo uspešno opraviti sprejemni izpit, ki bo praktičen in pismen.

Prošnjam za sprejem, ki jih je treba nasloviti na rektorat šole za telesno vzgojo v Beogradu, Deligradska 27, najkasneje do 15. septembra 1945, morajo prosilci(ke) priložiti: krstni list, izpričevalo o višjem tečajnem zpitu odnosno o dovršenem 6. razredu, karakteristiko, potrdilo o premoženjskem stanju, dve fotografiji v velikosti 6×9, kratek življenjepis in točen naslov.

Hrano in stanovanje bodo slušatelji in slušateljice dobili v šolskem internatu.

Podrobnejše informacije naj zahtevajo interesenti pri rektoratu šole za telesno vzgojo v Beogradu.

(Iz ministrstva za prosveto.)

Prvi fizkulturni zlet v Beogradu odložen

Fizkulturni zlet v Beogradu, ki naj bi bil od 26. avgusta do 2. septembra, je zaradi tehničnih in drugačnih zaprek odložen na nedoločen čas. — Fizkulturni zlet v ostalih federalnih edinicah se bodo vršili po predvidenem razporedu

VESTI UREDNIŠTVA

Vsi prispevki in objave morajo biti v rokah uredništva najkasneje v ponedeljek opoldne, ker sicer ne bodo mogli biti priobčeni. - Okrožni, okrajni in krajevni dopisniki bodo prejeli posebna navodila za organizacijo poročevalske službe, v ta namen naj nemudoma javijo svoje naslove.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani, predstavnik Francè Štrukelj. — Glavni urednik Boris Režek